

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7So/3/2015                     |
| Identifikačné číslo spisu: | 1013201890                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.10.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Zdenka Reisenauerová     |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:1013201890.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Mgr. O. Q., bytom v Z., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o výplatu predčasného starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2014 č. k. 8Sd/109/2013-30, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2014 č. k. 8Sd/109/2013-30 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 30. októbra 2014 č. k. 8Sd/109/2013-30 podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil rozhodnutie odporkyne z 13. júna 2013 č. XXX XXX XXXX X v spojení s rozhodnutím z 18. septembra 2013 č. XXX XXX XXXX X.

Rozhodnutím z 13. júna 2013 č. XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa § 67 ods. 5 a § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z.z. (ďalej len „zákona o sociálnom poistení“) navrhovateľovi od 4. júla 2013 zastavila výplatu predčasného starobného dôchodku z dôvodu, že od 15. januára 2013 bol povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec.

Rozhodnutím z 18. septembra 2013 č. XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení navrhovateľovi od 4. júla 2013 uvoľnila výplatu predčasného starobného dôchodku v sume 399,00 eur s poukazom na § 67 ods. 5 cit. zákona a z dôvodu, že navrhovateľovi od 28. februára 2013 zaniklo povinné dôchodkové poistenie zamestnanca a požiadal o vyplácanie predčasného starobného dôchodku podľa § 109 ods. 2 cit. zákona.

Súd prvého stupňa rozhodol tak s nasledovným odôvodnením: „Konajúci súd po preskúmaní rozhodnutí dospel k záveru, že suma predčasného starobného dôchodku bola zúčtovaná správne nakoľko podľa § 67 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 navrhovateľovi zanikol nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku a to z dôvodu, že navrhovateľovi od 15.1.2013 vzniklo nové povinné dôchodkové poistenie u zamestnávateľa J., s.r.o.. X. XX, Z. a preto

suma od 4.2.2013 t.j. od splátky, ktorá nasleduje po vzniku povinného dôchodkového poistenia do zániku povinného dôchodkového poistenia t.j. do 28.2.2013 bola vyplatená neprávom. Súd zistil, že navrhovateľ mal u zamestnávateľa J., s.r.o., X. XX, Z. uzatvorenú dohodu o pracovnej činnosti aj od 17.2.2009, ktorá však bola ukončená dňa 31.12.2012. Súd zistil, že oba opravné prostriedky spolu súvisia. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí konajúci súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13.6.2013 o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku v spojení s rozhodnutím č. XXXXXX XXXX X zo dňa 18.9.2013 o uvoľnení výplaty predčasného starobného dôchodku sú správne a boli vydané v súlade so zákonom a preto ich potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.“.

Krajský súd navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal s odôvodnením, že trovy konania si neuplatnil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal navrhovateľ odvolanie. Namietal, že súd nedostatočne objasnil rozpor medzi existujúcimi pracovnoprávnymi vzťahmi a údajmi v informačnom systéme odporkyne. Podľa jeho názoru odporkyňa postupovala v rozpore s § 293cl zákona o sociálnom poistení, pretože bol poistenec, ktorému bol predčasný starobný dôchodok priznaný pred 1. januárom 2013 a 31. decembra 2012 bol v právnom vzťahu na základe dohody o pracovnej činnosti, ktorá od 1. januára 2013 zakladá povinné dôchodkové poistenie zamestnanca. Poukázal na skutočnosť, že jeho poistenie netrvalo po 28. februári 2013, preto sa na neho vzťahuje úprava uvedená v § 293cl cit. zákona ako špeciálna úprava vo vzťahu k všeobecnej úprave uvedenej v § 67 odsek 5 cit. zákona. Uviedol, že ak mu podľa § 293cl cit. zákona v prípade pokračovania dôchodkového poistenia zaniká nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku po 28. februári 2013, rozhodnutie, že tento nárok zanikol už 4. februára 2013, je v rozpore s § 293cl cit. zákona. Ďalej navrhovateľ namietal procesné pochybenie odporkyne v tom, že rozhodnutie z 13. júna 2013 mu nebolo doručené, pozastavenie výplaty dôchodku pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutie je preto v rozpore so zákonom, že zastavenie výplaty predčasného starobného dôchodku porušilo jeho ústavné právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, že o zániku predčasného starobného dôchodku odporkyňa rozhodla po uplynutí 60-dňovej lehoty od vzniku skutočnosti, ktorá mala spôsobiť zánik nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku. Tiež namietal spojenie dvoch opravných prostriedkov do jedného konania, pretože prvé rozhodnutie sa týkalo zastavenia výplaty a druhé obnovenie výplaty a vymedzenie obdobia, počas ktorého nemal nárok na výplatu dôchodku. Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa označila dôvody odvolania za neopodstatnené a trvala na správnosti preskúmaného rozhodnutia. Žiadala rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že spojenie dvoch rozhodnutí správneho orgánu je rozhodnutím súdu procesného charakteru, má dôvod v racionalite a v hospodárnosti súdneho konania. Tým, že opravný prostriedok postúpil súdu až 18. októbra 2013 nebol navrhovateľ na svojich právach poškodený, práve naopak, rozhodnutím z 18. septembra 2013 mu bola uvoľnená výplata predčasného starobného dôchodku a bol mu poukázaný doplatok na tejto dávke.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Z obsahu súdneho spisu odvolací súd zistil, že navrhovateľ 14. augusta 2013 na adresu odporkyne podal návrh na súdne preskúmanie rozhodnutia odporkyne z 13. júna 2013 o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku. Odporkyňa síce v zmysle § 219 zákona o sociálnom poistení nedodrжала 60 dňovú lehotu na predloženie odvolania navrhovateľa spolu so svojím vyjadrením a spisovým materiálom krajskému súdu na jeho preskúmanie, odvolací súd uvedené omeškanie nepokladá za takú vadu, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Odporkyňa predložila odvolanie navrhovateľa 23. októbra 2013 spolu s vyjadrením a ďalším rozhodnutím z 18. septembra 2013 o uvoľnení výplaty predčasného starobného dôchodku.

Ak v priebehu konania o preskúmanie rozhodnutia o dôchodkovej dávke orgán sociálneho poistenia vydal ďalšie rozhodnutie, ktoré sa týka nároku na niektorú z dôchodkových dávok, je povinnosťou súdu posúdiť aj jeho zákonnosť, pokiaľ z neho nie je zrejmé, že sa stalo už len samo predmetom konania a nahradilo v plnom rozsahu predtým vydané rozhodnutie. O tomto novo vydanom rozhodnutí treba rozhodnúť popri predošlom a pokiaľ ho mení, v spojení s ním, lebo sa týka takisto nároku vyplývajúceho zo spoločného základu a ohľadne ktorého bol podaný opravný prostriedok. Obdobne treba postupovať aj v prípade, keď odporkyňa v priebehu konania o nároku na niektorú z dávok vydá viacero rozhodnutí.

V prejednávanej veci rozhodnutie odporkyne o zastavení výplaty predčasného starobného dôchodku navrhovateľa a rozhodnutie o uvoľnení výplaty tohto predčasného starobného dôchodku sa týka tej istej dávky sociálneho poistenia navrhovateľa. Preto je potrebné, aby obe rozhodnutia boli preskúmané súdom súčasne a v vzájomnom spojení. Z uvedeného dôvodu právny záver súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku o tom, že oba opravné prostriedky spolu súvisia je vecne správne.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. upravuje obsahové náležitosti súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia je procesným právom účastníka, pretože len dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia dáva účastníkovi možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti tomuto rozhodnutiu, voči ktorému chce využiť možnosť podať opravný prostriedok.

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, i keď nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k jeho rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu, nestačí len odkaz na určité časti zákonov.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok poskytuje.

Súd pri preskúmaní rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia rozhoduje o zákonom nároku na dávku dôchodkového poistenia na základe skutkového stavu veci (§ 153 ods. 1 v spojení s § 246c O.s.p.).

Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že „...súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 OSP.“ (II ÚS 78/05).

Najvyšší súd pri posudzovaní vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa dospel k záveru, že prvostupňový súd dôsledne nerešpektoval zásady obsahujúce požiadavku na spravodlivý súdny proces. V odôvodnení svojho rozsudku stručne uviedol obsah preskúmaných rozhodnutí, obsah vyjadrenia odporkyne, zistený skutkový stav z obsahu tohto vyjadrenia a tiež aj záver o ich správnosti a zákonnosti a to bez toho, aby zaujal svoje stanovisko k námietkam a argumentom vznesených navrhovateľom v opravnom prostriedku 9. augusta 2013 a z 9. októbra 2013 a toto primeraným spôsobom právne odôvodnil. Krajský súd sa obmedzil len na strohé konštatovanie o správnosti a zákonnosti preskúmaných rozhodnutí.

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa bez zaujatia stanoviska k argumentom navrhovateľa spochybňujúcim postup odporkyne v konaní, v ktorom vydala rozhodnutie o zastavení a následne o uvoľnení výplaty predčasného starobného dôchodku nebol vydaný v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p., pretože je nepresvedčivý, nezrozumiteľný a nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Jeho záver o správnosti rozhodnutia odporkyne je potom predčasný, lebo nemožno z neho zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o opravnom prostriedku navrhovateľa, neposkytuje dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležite odôvodnený výsledok jeho rozhodovacej činnosti. Tým došlo k porušeniu procesného práva navrhovateľa, pretože nezabezpečilo navrhovateľovi právo na spravodlivý súdny proces.

Z uvedených dôvodov možno konštatovať, že postupom súdu prvého stupňa sa navrhovateľovi odňala možnosť konať pred súdom, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 a s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V ďalšom konaní krajský súd preskúma zákonnosť oboch rozhodnutí odporkyne potom, ako si zaobstará jej administratívny spis, vysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami navrhovateľa a vo veci znovu rozhodne s náležitým odôvodnením.

V novom rozhodnutí veci rozhodne krajský súd súčasne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.).

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.